

A RITZ-SZÁLLÓ

32 esztendejének regénye

I. Néger inas. II. Színes díszőrség. III. Nemzetközi hejehuja
IV. Gestapo. V. Bomba és tűzvész. VI. Csákány

A közelmuliban megkezdtek a Dunapartot—Ritz-szálló lebontási munkálatait és ezzel egyszersmind-korra eltűnik a dunaparti szállodasor legelső szállodája. A négyemeletes szálloda tetőtérasszával, modern berendezésével nemcsak az idegenforgalom és a gazdasági élet terén, hanem a politikai életben is jelentős, sokszor döntő fordulatot játszott. A szálló bejárata fölött gyakran húzták fel a különféle nemzetek lobogóit, ezzel is jelezvén, hogy a szállóban nemzetközi politikai híresség lakik. 1945 óta kiégett romhalmaz a híres szálló, amely néhány hét múlva már teljesen eltűnik a Dunapartból.

Az első világháború előtt, 1913-ban létesült a Ritz-szálló, az akkori időben horribilis alaptökével. Hatmillió aranykoronát fektettek be az új szálló építésébe, amelyet magyar részről Szapáry Pál, az egykori fiúmei kormányzó kezdeményezett. Szapáry sokat tartózkodott Párisban, ahol a Ritz-szállóban lakott. Itt jóbarát-ságba került a *Hotel Ritz* tulajdonosnőjével, Mme. Caesare Ritzzel, akit rábeszélte arra, hogy Budapesten nagy szállodát létesítsen. A Hatvani-cég közreműködésével meg is alakult az új hotelvállalkozás, amely ilyen formában rövid életű volt, mert 1915-ben már csődbe került. Nem használt az elegancia, a néger inas és egyéb, eddig nem látott luxus. A háború elriasztotta az idegeneket és az alapítók nem voltak hajlandók újabb áldozatot hozni. Így aztán 1916-ban a *Hungaria Szálloda Rt.* vette meg a Ritz-szállót a csődtömegből. A háború után a szálló nevét *Dunapalotára* változtatták, a budapestiek azonban továbbra is csak Ritz néven emlegették.

A Ritz egymagabavéve nem volt életképes. Száztíz luxusszobája volt, de ennyi idegen sohasem fordult meg Budapesten, kivéve az 1932—37-es éveket, amidőn Magyarország nagy idegenforgalmi központ lett és a Ritz is zsúfolt volt. Később hozzávették a szomszédos Lloyd-épület két emeletét és itt 40 szobát rendeztek be, 150 szobával azután már jövedelmező lett a vállalkozás.

Inflációs hejehuja

Az első világháború végén, az összeomlás után kezdődött meg a nagy élet a Ritz-ben. Ekkor politikai központ lett a dunaparti szálloda. 1918. novemberében ideérkezett az első fegyverszüneti bizottság, itt lakott *Franchet d'Esperey*, a balkáni francia hadsereg vezérőrnagy, majd később a Ritzben telepedett meg *Bardhoitz* tábornok, az olasz misszió, és a magyar fegyverszüneti bizottság is, melynek első tolmácsa *Zerkovitz Emil* volt. A Ritz előtt ebben az időben színes gyarmati katonák álltak őrt a francia generálisok védelmére és tiszteletére.

Az inflációs korszak, 1920-ban, 21-ben és később, egészen 1925-ig a nemzetközi bankárok, feztők, siberiek tömegét vonzotta a Ritz-be. Húzótt a dollár, a frank, a szállóban vidám élet zajlott és már koradélután jazz hangzott a halban. Este pezsgődurrogás mellett Magyar zenéjét hallgatták a nemzetközi feztők, akik sokat korcsoltak az orosz nyomorúságán, a magyar korona romlásán.

De szerencsére nem kizárólag ezekből az elemekből kerültek ki a

Ritz lakói. Híres művészek, írók is laktak itt, köztük *Saljapin, Kálmán Imre, Moinár Ferenc, Jan Kiepura, Eggert Márta, Reinhardt* és felesége, *Helene Thimig*, továbbá világhírű orvosok, köztük a svéd *Olivecrona* a bécsi magyar származású *Neumann* és *Hagyk* professzorok, mint ahogyan azt a Ritz „aranykönyve”, a világhírű vendégek aláírásával igazolta is. De azóta a vendégek nagy része meghalt, elveszett és a tűzvészben, amely a Ritzet kiégette, elpusztult a szálló vendégkönyve is.

A walesi herceg tizenkét szobája

A Ritz igazi aranykorszaka 1932-től 1937-ig tartott, a magyarországi nagy idegenforgalom idején, amikor a szálló reggeltől estig zsúfolt volt. Ebbe az időszakba esik a walesi herceg látogatása is, ami elég nagy forrást idézett elő. Ez elképzelhető abból is, hogy a walesi herceg magának és kíséretének 12 szobát foglaltatott le. Autók tömege állt a hotel előtt és a hall állandóan tele volt kíváncsiskodókkal és okvetlenkedőkkel. A zsúfolt szállóban jóformán fel sem tűnt, hogy olykor-olykor felvonták az osztrák lobogót is, ha ott lakott egy-két napig *Dollfuss*, vagy *Schuschnigg*.

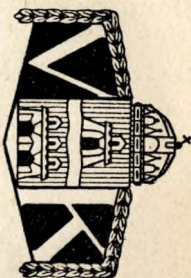
A második világháború alatt egyre jobban elszíntelenedett a szálloda, amelynek életében a náciügynökök, hazaárulók és más fasista elemek mind nagyobb szerepet játszottak. Lassankint náciak lettek urrá a szállodában is és a Gestapo figyelte a vendégeket akik éppen ezért elmar-

doztak a szállodából. 1944-ben már csak olyanok laktak a hotelben, akiknek nem volt lakásuk, külföldi csak akkor, ha menekült, vagy német kő volt.

1944 szeptemberében azután megkezdődött a vég. A németek kórháznak rendezték be a szállodát és a Ritz lakói beköltöztek a bunkerba. A háztetőre gépfegyvereket, légvédelmi ágyúkat helyeztek el, az Eötvös-térre négy ágyút. Napokon belül 4 tonna bomba zuhant a Ritzre és környékére, úgyhogy a szálló a második emeletig elpusztult és használhatatlanná vált. Ettől kezdve a Ritzet állandóan lőtték.

A diadalmas Vörös Hadsereg január 16-án szabadította fel a szállodát, de miután Budáról a németek löjték a Ritzet, az további súlyos károkat szenvedett. Egy találat felgyújtotta a szomszédos Lloyd-épület is és január 24-én a tűz áterjedt a Ritzre. Miután víz nem volt és tűzoltóság sem állt rendelkezésre, a Ritzre is áterjedt a belső tűz, amely csaknem teljesen kiégette az egész szállodát, úgyhogy most már a belső berendezés is elpusztult. A tűzvész következtében a bunkerlakók, akikről a felszabadító orosz hadsereg a legmelegebben és bőségesen gondoskodott, kénytelenek voltak január utolsó napjaiban elhagyni a szállót. A nagy tűz után még sokáig füstölt a Ritz Hotel, amely körülbelül éppen azokban a napokban pusztult el teljesen, amidőn fennállásának harminckettedik évfordulóját ünnepelhette volna.

Kallós János

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Ritz és állé regénye

1949. ápr. 6.

Hely

"Ritz" Szalai

Személy

Helyszám

t. v. füz.) (Oldal)

Székesfővárosi házipomda 1926 — 8891

Össztávozás

640, 24

1949